

deVolksknar

100

Memo nr 100 van het Genootschap van Ouwe Knarren van de Volkskrant

e-mail: volksknar@gmail.com

Honderdste nummer ligt voor u!

Hier ligt het honderdste nummer van *de Volksknar*, clubblad van het *Genootschap van Ouwe Knarren van de Volkskrant*.

Zoiets gebeurt niet zomaar (met dank ook aan Han van Gessel), daarom heeft nummer 100 een speciaal tintje gekregen. Rood rechts bovenin - onze generatie heeft nu eenmaal een rooie achtergrond (uitgezonderd Ben de Graaf dan). Blauwe

en groene achtergrondkleurtjes hebben de gastschrijvers in dit nummer: Wim de Jong, Kees Los en Bert Wagendorp. Zij schrijven krasse dingen over het bejaarde *Volksknar*-legioen dat met een vermogen aan journalistieke en historische kennis thuis, achter de geraniums, verwoede pogingen doet die kennis nog ergens te slijten, al was het maar aan de kleinkinderen.

Het tijt zit mee wat dat betreft, in twee opzichten. 1. Historische (parate) kennis blijkt bij de jonge generatie nogal eens te ontbreken, dus de vraag daarnaar rijst vanzelf wel weer. 2. We beleven het einde van het kapitalistische tijdperk. Dus de vraag naar het socialistische erfgoed komt ook wel weer boven.

Het zijn heerlijke tijden.

Jacques de Jong

Ik mis jullie!

DANK voor de gelegenheid die me wordt geboden om hier het woord tot jullie te richten. Dit mede namens mijn *mental coach*, die tegenwoordig mijn klankbord vormt in alle persoonlijke en beroepsmatige kwesties die ik met velen van jullie in gelukkiger jaren nog gewoon op de redactie of in het café kon delen, meestal met een vaasje en een portie bitterballen erbij.

door Wim de Jong

Frank, zoals mijn coach heet, staat er in de vele sessies die we er samen inmiddels al hebben opzitten, weliswaar steeds op dat ik 'present behoort te zijn in het Nu' en derhalve niet meer vruchteloos op zoek moet willen naar de verloren *Volkskrant*-tijd.

Maar hij heeft ermee ingestemd dat ik dit verleden, eenmalig en bij dezen, van me af schrijf. Dit op voorwaarde dat ik mij dan voortaan 'coachbaar naar mezelf en hem toe' opstel, wanneer we binnenkort weer gezamenlijk verder 'sparren' over de schitterende carrièreperspectieven ('word webmaster!') en persoonlijke groei ('éér je nieuwe energetische persoonlijkheid!') die Frank op mijn 51ste nog altijd voor mij ziet weggelegd.

Enfin, hier ga ik dan met de definitieve afrekening met mijn verleden.

Jullie zijn oude knarren. Jullie 'kosten mij', zoals Frank het uitdrukt. Ik denk aan jullie en ik schiet in een 'racket'. Ik verspil tijd en kracht, bedoelt de coach hiermee, door het niet rond of áf te maken met de gedachte aan jullie. Wat was, dat wás, wil Frank maar zeggen.

Ik doe er beter aan te stáán in het commitment dat ik bijvoorbeeld aanga met een opdrachtgever als Prénatal, die een nieuw magazine voor eigentijdse ouders van moderne baby's, of omgekeerd, lanceert. En daarvoor 'copy' van iemand als ik kan gebruiken: 'Heeft u nog andere schrijvervaring dan bij eh... hoe heet het... *de Volkskrant*? Die lees ik trouwens helaas ook niet, ik koop af en toe alleen een *NRC.next*.'

Ik schrijf voor Prénatal. En ook 'content' over software voor werkgevers in de staalhandel. En nog een heleboel shit

meer dus. Maar ik denk aan jullie. Ik mis jullie!

Ik mis de wollen trui van Kees Los en ook die van Han van Gessel. Ik mis de zware jeneverlucht die op de donderdagse Folio-borrel naar de kunstredactie overwaaid.

Ik mis de jongensachtige grijns van Victor Lebesque en diens bijbehorende vuige anekdotes. Ik mis het 'Sodemieter toch op met je handel!' van Peter van Bueren.

Ik mis de ogenschijnlijke verstrooidheid van Henk Huurdeman en Piet van Seeters, en ook de kosmische rust die Jan van Capel en Paul Kouwenberg uitstraalden. Ik mis Daniël Koning en Wim Ruigrok, Ineke Jungschleger, Ad de Boer, Bas van Kleef, Jacques de Jong

en al die andere oud-collega's in wie ik mijn eigen aspiraties voor, en opvattingen over het vak weerspiegeld zag.

Waar zijn jullie allemaal? En zijn jullie, dood dan wel levend, gelukkig in jullie *afterlife*?

IS het allemaal de moeite waard gebleken, dat intensieve, allesomvattende bestaan dat jullie bij *de Volkskrant* achter de rug hebben? Toen ik van de School voor de Journalistiek af kwam, schreef ik in mijn eindverslag dat ik vurig hoopte dat mijn persoonlijke, sociale en journalistieke ontwikkeling altijd synchroon zouden blijven verlopen, en dat ze elkaar eeuwig zouden blijven versterken. Is dat nog steeds een ideaal om in mijn huidige situatie voor ogen te blijven houden?

En zo ja: kan er in *de Volksknar*, boven op jullie tuindersverslagen en andere hobby-artikelen, niet eens een dwingend betoog verschijnen waarmee ik mijn *personal coach*, de *account-executives* en mijn meisjes-opdrachtgevers bij *customer related magazines* flink om de oren kan slaan? Een stukje waaruit blijkt dat we jullie generatie schrijvers en allemaal verschrikkelijk zouden moeten missen, dwars tegen de huidige tijdgeest in? Ik wacht in spanning af.

Graag wel rekening houden met het *format*. Dus jullie vernietigende analyse in máximáál 150 woorden, drie quotes van direct betrokkenen, twee streamers, één teaser en feelgood-component, en met een duidelijke omschrijving vooraf van de beoogde doelgroep.

de Volksknar: goed voor de onderlinge contacten

'Nieuwe dingen op mijn ouwe dag'

Eens in je leven kun je de 100 halen. Jacques de Jong overkomt dat bij het verschijnen van zijn honderdste aflevering van de Volksknar. Hij werkte tussen 1965 en 1999 bij de Volkskrant op allerlei redacties: Binnenland, Nieuwsdienst, Wetenschap, Verslaggeverij, correspondent Utrecht, docent PDOJ en Hogeschool Tilburg. Hij blijft er zelf bescheiden onder, maar intussen heeft hij wel een wereldproduct voortgebracht: de Volksknar.

Dat is toch leuk, zo'n honderdste nummer? Vanwaar die bescheidenheid?

'Ik hoor ook weleens dat het allemaal fantastisch is. Maar ik ervaar het niet zo. Zal wel een afwijking zijn. Als het echt zo was, zou ik naast mijn schoenen gaan lopen.'

Waar komt dat gevoel vandaan?

'Toen ik wegging bij de krant, had ik het gevoel dat ik nog moest beginnen. De laatste tijd kan ik me soms weer voelen als op de lagere school: hoewel veruit de jongste, was ik altijd de beste van de klas. Dat heb ik tegenwoordig soms op mijn schilderclub, mijn ouwelullentennisclub, soms ook als ik ons krantje zit te maken.'

'Dat bewustzijn heb ik na de lagere school nooit meer gehad, jammer genoeg ook niet op de krant, dan had ik waarschijnlijk andere dingen gedaan. Ik heb ook weleens gezegd: toen ik wegging bij de krant, had ik het gevoel dat ik nog moest beginnen. Zo langzamerhand heb ik het idee dat ik op gang begin te komen, niet alleen met de Volksknar, ook op ander gebied.'

'In werkelijkheid denk ik dat ik voor mijn eigen lol gewoon dingetjes doe. Ik

Jacques de Jong voor de Volksknar aan het werk tijdens een bezoek aan BNR Nieuwsradio, vorig jaar. Op de achtergrond Yvonne Gnirrep, een redacteur van BNR, Maria Hendriks. Geheel rechts Harry van Seumeren. Foto Wim Ruigrok

kan ook het feitelijke effect niet meten. Wat het doet met anderen. Ik kan alleen maar beoordelen wat ik er zelf van vind. Ik ben altijd buitengewoon tevreden als ik weer een krantje op de mail kan doen. Maar belangrijk vind ik ook dat anderen er iets aan hebben en dat waarderen. Anders deed ik het niet.'

Jouw eerste uitgave van de Volksknar dateert van 7 april 2005. Met twee cartoons van jouw hand van Ad Overeem en Ben de Graaf. Hoe kwam je op het idee? In Hesp?

'De bron ligt rond 1968. Tijdens loze momenten aan het bureau begon ik de

collega's om me heen te tekenen, met balpen op kopijpapier, Jan de Vries als eerste. De verzameling groeide tot een stuk of dertig.

'Het idee om collega's te gaan e-mailen ontstond tijdens de eerste driemaandelijke borrel. Laten weten wie er was gesignaleerd. Tekeningetje erbij. Dat zou ik wel tot de zomer van 2005 volhouden, dacht ik. Ik heb nu bijna honderd plaatjes getekend En allengs viel er meer te melden.

'Het vorige nummer bijvoorbeeld, met Jan van Capel in de hoofdrol, was een duidelijke klapper.

Zie verder pagina 4

'Sodemieter toch op!'

DIE J. de Jong - is die nou voor de Volksknar ongeveer hetzelfde als wat J. Vischjager is voor The Daily Invisible, namelijk hoofdredacteur, verslaggever en fotograaf tegelijk? Ja en neen. Helemaal een éénmansbedrijf is de Volksknar niet. De Jong kan beschikken over een meer dan actieve sidekick, genaamd Van Gessel, maar tegelijk voert hij in het kader van de Knar heel wat meer uit dan alleen zo nu en dan een krantje tikken. Wij zijn weleens in Knarverband wezen kijken naar schilderijen van een wel

zeer oude knar ergens in de polder. We zijn ook weleens present geweest bij de borrels die De Jong op gezette tijden bijeenroept. Vergissen wij ons niet, dan zijn dergelijke activiteiten bezig een eigen dynamiek te krijgen. Het is al zo ver dat, wanneer een collega afscheid neemt van de redactie en er bij die gelegenheid een borreltje wordt geschonken, wij ons in het gezelschap bevinden van vrijwel uitsluitend knarren. Daar zou De Jong op kunnen inspelen. Wij krijgen de indruk dat hij de abonnee-

werving een beetje laat sloffen, dat hij geen abonnees werft, maar eerder benoemt. Aan de lijst namen die hij iedere Knar meestuurt, is kop noch staart te ontdekken. Moet dat een doelgroep voorstellen? Of een duidelijk omschreven lezerskring? Als hij dan toch bezig is, zou De Jong misschien ook eens kunnen denken aan een advertentieafdeling of een bureau Marketing. En dan niet eerder rusten syp voordat de Volksknar de Volkskrant voorbij is gestreefd.

Jammer eigenlijk dat we ons geen illusies behoeven te maken over de reactie van De Jong op dergelijke ideeën: 'Sodemieter toch op, Los!'

Te veel fut voor de vut

door Bert Wagendorp

De verdomde verheerlijking van 'jong'

NAAST het steengrillen is het op jeugdige leeftijd de woestijn in sturen van ervaren en waardevolle werknemers wel een van de meest hemeltergende gewoontes van de afgelopen decennia. Vroeger heette het vut en misschien heet het nog steeds zo, ik weet dat niet, en het interesseert me ook niet.

Maar ik zie het in elk geval nog steeds gebeuren. Een jonge zestiger, nog in de bloei van zijn leven, verdwijnt van de ene dag op de andere van zijn plaats op de redactie, en wij vernemen nooit meer iets van hem.

Tenminste, als je niet - zoals ik - regelmatig het oudelullenblaadje *de Volksknar* ontvangt.

Zelf heb ik mijn journalistieke carrière te danken aan een onbekende vutter, voor wie ik hier graag een monumentje zou willen oprichten of een eeuwige vlam zou willen ontsteken.

Hij offerde zich in het midden van de duistere jaren tachtig op voor een lid van de *lost generation*, de jongeren die in de schaduw van de door *babyboomers* beheerste arbeidsmarkt dreigden te verkommeren in een zinloos bestaan. Veel van mijn generatiegenoten (geboren tussen 1954 en 1960) waren al

uitgetreden, vóór ze ooit waren ingetreden. Over vervroegd uittreden gesproken.

Dit lot bleef mij juist op tijd bespaard, dankzij een Fries die inmiddels de tachtig moet zijn gepasseerd. *Tige tank!*

Maar dat was in 1985, toen de economie er slecht voorstond en een veelbelovende generatie verloren dreigde te gaan. Bovendien was de zestigjarige van 1985 geboren in 1925, had hij de crisisjaren meegemaakt en de Tweede Wereldoorlog met hongerwinter en al (mogelijk had hij zelfs in het verzet gezeten, wat de gezondheid ook niet altijd ten goede kwam) en dat had hem veel energie gekost. De zestigjarige van 1985 was wel toe aan enige rust.

Maar de zestiger van 2008? Geboren na de oorlog, opgegroeid met vitamines en levertraan, rijker en rijker geworden, elke dag vers fruit, veel meer vakantie, de vrije zaterdag, drie keer per week sporten en op de hoogte van de gevaren van alcohol en nicotine, volop geprofitteerd van de positieve effecten van een rijk seksleven. De zestigjarige van 2008 is feitelijk net de

puberteit voorbij en staat nog aan het begin van een glanzende loopbaan, waarin hij de in de voorgaande jaren vergaarde kennis en ervaring eindelijk ten volle kan gaan benutten. Tot hij het rond zijn 85ste eindelijk wat rustiger aan gaat doen en bijvoorbeeld terugschakelt naar een driedaagse werkweek.

Zou je denken.

Maar wij sturen hem de woestijn in, onder noemers als 'jong voor oud'. 'Jong voor oud'? Jong én oud! Waar zijn bij de krant de ervaren geesten die het jonge talent de weg wijzen? Thuis, achter de geraniums. Of bezig met het maken van *de Volksknar*. Weggezuiverd.

Ik had gedacht dat de babyboomers de grote verbanning een halt zouden toeroepen, en zouden weigeren hun posities en prestige zomaar weg te gooien, strijdbaar als ze immer zijn geweest. Dat ze zouden oprukken naar het Binnenhof en nog één keer de ruiten van de premier zouden ingooien, onder de eis: Wij maken zelf wel uit hoe lang we willen doorwerken en wij laten ons niet als overvloedige bejaarden afschrijven.

Maar ze gaan gewoon. Ze houden een keurige toespraak en ze trekken opgelucht de deur achter zich dicht, 'de vrijheid tegemoet'.

'Had ik veel eerder moeten doen', zei er eentje laatst tegen me - ik zeg niet dat het Kees Los was, maar ik ontken het ook niet.

De verdomde verheerlijking van 'jong'! Het overschatten heil van 'verjonging'!

Het zou, daar ben ik van overtuigd, heel goed zijn voor *de Volkskrant* wanneer er een paar scherpe en enthousiaste 65-plussers zouden rondlopen op de redactie. Misschien zou een enkele 70-plusser zelfs goed zijn voor de balans.

Nu zie je dat veel mensen vanaf hun 55ste naar de eindstreep toe gaan werken. Daarmee bevestigen ze het beeld van de uitgebluste oudere en stimuleren zij nog ingrijpendere verjongingsdrang. Moet je eens opletten wanneer we de eindstreep in principe bij 75 leggen: energieke zestigers versieren stagiaires bij de koffie-automaat en bestoken de hoofdredacteur met grote plannen tot die er gek van wordt.

De horizon verschuift, er is nog van alles mogelijk. Ik ben zelf in elk geval heilig van plan de nieuwe Jan de Vries te worden en nooit toe te treden tot de redactie van *de Volksknar*. Hoe goed die internetkrant ook is, en hoe liefdevol Jacques de Jong hem telkens ook weer vult.

Mail van de lezer

Hoi gabber,
De 99-ste editie van de Volksknar opnieuw met heel veel plezier gelezen. Hulde. Ik hoop dat tijdens de eerstkomende bijeenkomst op de zevende etage vele tientallen oud-collega's je komen influisteren dat jouw werk enorm waarderen. Wellicht ben ik de eerste: Gefeliciteerd met de honderdste.

Bram Brakel

Dag beste Jan en anderen,
Mag ik ook een eigen abonnement op jullie mooie Volksknar?
Dankjewel!
Veel groeten,

Sheila Sitalsing

In de Volksknar 99 las ik de duizelingwekkende onthulling dat Jan van Capel ABN Amro en Fortis heeft genationaliseerd. Indrukwekkend, Kortom lekker genationaliseerd, verder geen problemen. Kan het zijn dat ik toch nog niet op de verzendlijst sta? Ik houd me nog steeds aanbevolen.

Bart Dirks

Geweldig! Van Capel als Redder des Vaderlands. Lintje voor die man!

Nico Goebert

Duurvermogen

Ik was zondag 19 oktober bij de marathon van Amsterdam, want daar woon ik om de hoek. De marathon voert ruim 42 kilometer ver en leidt onder meer langs de lommerrijke oevers van de Amstel. Wat een feest de hele dag, tot en met in het prachtige, nieuw gerenoveerde Olympisch Stadion!

Heeft Jacques de Jong daar ook een beetje van meegekregen? Hij houdt toch ook zo van lange fietstochten, schaatsen, hardlopen, tennispartijen, kan niet schelen wat, als het maar een tijdje duurt? Driebanden? Kaatsen? Kegelen?

Nou, de Volksknar heeft inmiddels ook nog niet het loodje gelegd. Wat een feest elke keer weer! Met grote dank hierbij aan initiatiefnemer en uitvoerder Jacques de Jong.

Onvoorstelbaar, dat uithoudingsvermogen! Wat een marathon!

Duurvermogen, daar gaat het om! Niet om duur vermogen.

Namens de directie,
Han van Gessel

Vervolg van pagina 2

'Het is opvallend hoe collega's zich meer betrokken voelen bij de krant en bij elkaar. Zie het afscheid van Bas van Kleef: er waren meer ouweknarren dan zittende collega's. Maar ook onderling zijn er allerlei contacten (weer) tot stand gekomen.

'Er kwam nog een bijwerking bij. We zijn met groepen van verschillende samenstelling op pad geweest. Naar kunstschilder Jos Schimmer, die vroeger op de zetters werkte. Naar de drukkerij. Naar het nieuwe gebouw. Naar het oude gebouw met zijn nieuwe inrichting. Naar BNR Nieuwsradio. Niet te vergeten: dankzij het bestaan van de Volksknar en een uitnodiging van Hans Moleman is een groepje in China op bezoek geweest.'

Wat dreef je? Weemoed, nostalgie, dierbare herinneringen? Een familiealbum?

'Niets van dat alles. Mijn herinneringen aan de krant zijn me niet allemaal even dierbaar. Maar het maken van de Volksknar werd steeds leuker. Een soort clubblad. We hebben een gemeenschappelijk verleden – dat poets je niet weg.

'Per slot van rekening hebben wij behoord tot een redactie die de krant tot grote hoogte heeft gebracht in een interessante tijd. Oplage destijds 350 duizend exemplaren door de week, en 450 duizend op zaterdag. Kom daar nu maar eens om.

'Het is niet niks om tot die groep behoord te hebben!'

De Volksknar heeft wel wat losgemaakt. De abonnees melden zich de een na de ander. Hoe komt dat, denk je?

'Het gaat altijd over collega's. Een soort Privé, alleen niet erg privé, meer over het werk en waar iedereen na zijn vut/pensionering mee bezig is. Dat blijken we allemaal hoogst interessant te vinden. En het is natuurlijk een professioneel gemaakt blad...'

Je hebt er leuke contacten aan overgehouden?

'Sommige abonnees kwamen vanuit een grijs verleden opduiken. Zoals Bram Brakel, Gerard van den Boomen, Geke van der Wal, Lisette Lewin. Allemaal via Harry van Seumeren bijvoorbeeld is een warme acquisiteur voor de Volksknar. Maar ook talrijke collega's op de krant zelf kregen er lucht van, en die staan nu ook op mijn verzendlijst. De teller staat nu op 146, inclusief zes postadressen.

Wat is je mooiste productie tot dusver?

'Een monumentale productie was natuurlijk de 13-delige serie over onze manier van journalistiek bedrijven in de jaren zestig tot tachtig. Hier en daar zelfs onthullend. Jammer dat we de serie niet in boekvorm hebben kunnen uitbrengen. Zou mooi geweest zijn, met de schitterende foto's van Wim Ruigrok en mijn verzameling plaatjes.'

'Er loopt nu de serie Mooi Verhaal. Daarin vertellen collega's waarom een bepaald stuk in hun herinnering is blijven hangen, het verhaal achter een verhaal dus. Soms heel verrassend.

'En je moet natuurlijk ook van alles blijven verzinnen om het krantje aan de praat te houden.'

Waar doe je het allemaal voor?

'Mijn grootste lol is dat ik op mijn ouwe dag nog nieuwe dingen doe. Heb nu een Mac-computer met het programma In Design, vreselijk moeilijk, maar elk nieuw onderdeel dat ik onder de knie krijg, brengt me bijna tot euforie.

'Het komt goed uit dat ik alles zelf kan: schrijven, tekstbewerken, fotograferen, beeldbewerken, illustreren, opmaken. Dat geeft me een onafhankelijk gevoel. Het maakt me ook altijd zielsgelukkig als een tekening lukt, al dan niet met behulp van Photoshop. Allemaal spannend.

'Meegenomen is dat anderen het ook prachtig vinden. Dat geeft toch een extra stimulans.'

Hoe lang hou je het nog vol? Je moet er heel veel tijd in steken.

'Ik denk dat de Volksknar ophoudt als onze generatie is uitgestorven, of ikzelf. Per slot zitten er nog een paar op de krant die binnen afzienbare tijd ook bij de ouweknarren gaan behoren. En allemaal hebben ze wel wat te vertellen.

'Kost me wel tijd, maar ik heb vierentwintig uur per dag. Naast sport en nog een reeks andere dingen.'

Hoe voel je je nu bij het honderdste nummer?

'Ik sta ervan te kijken.'

Han van Gessel